

ศูนย์การเรียนรู้
ผ้าใบกันสาดตำบลเวียงห้า

องค์การบริหารส่วนตำบลเวียงห้า
อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

คำนำ

ศูนย์การเรียนรู้ “กลุ่มผ้าใบกันสาด” เกิดขึ้นมาจากปัญหาของประชาชนชาวตำบลเวียงห้าวที่มีรายได้น้อยไม่พอกับค่าใช้จ่ายในครัวเรือน แม่บ้านกลุ่มหนึ่งจึงหันไปรับจ้างตัดเย็บผ้าใบกันสาดในตัวอำเภอเพื่อแบ่งเบาภาระในครอบครัวบางครอบครัว และไปรับมาเพื่อจำหน่ายเองอีกทีแต่ได้กำไรเพียงเล็กน้อยซึ่งยังไม่พอกับค่าใช้จ่ายในครัวเรือน จากนั้นจึงพัฒนาจากประสบการณ์ที่ผ่านมามาตัดเย็บและทำผ้าใบกันสาดขึ้นเองเพื่อจำหน่าย โดยรวมกลุ่มกันก่อตั้งกลุ่มผ้าใบกันสาดขึ้น และพัฒนามาเป็นศูนย์การเรียนรู้เพื่อให้ผู้สนใจได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้

ศูนย์การเรียนรู้ฯ

บทที่ 1

ประวัติกลุ่มผ้าใบกันสาดตำบลเวียงห้า

เดิมที่ตำบลเวียงห้าประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทำไร่ทำนา แต่ก็มีปัญหาน้ำไม่พอกับการทำเกษตรกรรมจึงทำได้แค่ฤดูฝนเท่านั้น บางส่วนก็รับจ้างทั่วไปจึงทำให้ประชากรในหมู่บ้านมีรายได้น้อย เพราะไม่มีอาชีพที่มั่นคง

ต่อมาได้มีอาชีพเพิ่มรายได้ให้กับประชากรในตำบลคือ ผ้าใบกันสาดผ้าใบกันสาดเริ่มเข้าสู่ตำบลเวียงห้าเมื่อประมาณปี 2537 โดยการออกไปรับจ้างตัดเย็บและนำผ้าใบสำเร็จรูปจากนายทุนมาจำหน่าย จากนั้นประมาณ 5 ปี ได้มีการพัฒนาจากเดิมที่ไปรับของนายทุนมาจำหน่ายมาเป็นทำกันเองจึงเป็นอาชีพหลักของประชากรส่วนใหญ่ในตำบลเวียงห้า โดยการออกจรรวขายไปตามสถานที่ต่างๆ ออกต่างจังหวัด บ้างก็เป็นผู้ติดตามไปกับรถของคนอื่น โดยการแบ่งผลกำไรจากการขายเป็นร้อยละตามที่ตกลงกัน บางครอบครัวก็ออกจรรวเป็นคู่สามีภรรยา ส่วนแม่บ้านที่ไม่สามารถออกไปจรรวตามรถก็หันมารับตัดเย็บผ้าใบเพื่อเพิ่มรายได้ช่องทางเพื่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น

ปัจจุบันทางกลุ่มผ้าใบกันสาด ได้รับการสนับสนุนแหล่งจากทางองค์การบริหารส่วนตำบลเวียงห้า โดยมีโครงการเศรษฐกิจชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียงห้าซึ่งทางกลุ่มได้กู้ยืมมาเพื่อนำมาบริหารจัดการในกลุ่มงานผ้าใบกันสาด ให้มีสินค้าที่เป็นราคามาตรฐาน โดยไม่ต้องออกไปซื้อจากพ่อค้าคนกลางที่มักจะเพิ่มราคาสินค้าขึ้นเรื่อยๆ

มารู้จัก ? กันสาด? และการเลือกใช้ให้เหมาะสม

ประเภทและชนิดของ กันสาด พอจะแบ่งแบบง่าย ๆ ออกเป็น 2 ประเภทคือ

1.กันสาดและแผงกันแดดที่มีอยู่แล้วตั้งแต่เริ่มสร้างบ้าน เช่น กันสาดหรือระเบียงที่ยื่นออกมา รวมถึงชายคาของหลังคาที่ยื่นยาวซึ่งสถาปนิก วิศวกรหรือช่างที่สร้างบ้านให้ จะมีการเตรียมความแข็งแรงของโครงสร้างสำหรับรองรับไว้แล้วตั้งแต่ต้น ไม่ว่าจะเป็นวัดคูปวก คอนกรีต ไม้ หรือเหล็ก

2.กันสาดหรือแผงกันแดดประเภทที่เอามาติดเข้าที่ตัวบ้านในภายหลัง ซึ่งมักพบเห็นได้จาก ช่องแสงหรือหน้าต่างที่ไม่ได้คิดถึงเรื่องการกันแดดหรือการกันฝนไว้ก่อน โดยมากมักจะต้องเป็น กันสาดหรือแผงกันแดด ที่มีน้ำหนักเบา ๆ ยื่นยาวออกมาได้ไม่มากนัก เนื่องจากไม่ได้มีการเตรียม ความแข็งแรงของโครงสร้างไว้รองรับ เช่น พวกกันสาดอลูมิเนียม ไฟเบอร์กลาสไปจนถึงระแนงไม้ และผ้าใบ

กันสาดหรือแผงกันแดดชนิดแรกค่อนข้างถาวร ไม่ค่อยมีการบำรุงรักษาบ่อย ต่างจาก ประเภท

หลังที่เป็นกันสาดชั่วคราวที่ต้องการซ่อมแซมและเปลี่ยนวัสดุอยู่เสมอ และต้องปรึกษาผู้รู้ เพื่อป้องกันปัญหาโครงสร้างของตัวบ้าน

รูปแบบกันสาดหรือแผงกันแดดนั้นมีรูปแบบหลัก ๆ 3 รูปแบบคือ

- 1.กันสาดแนวนอน
- 2.กันสาดแนวตั้ง
- 3.กันสาดแบบผสม

กันสาดหรือแผงกันแดดแบบแนวนอน หากใช้กับช่องแสงและหน้าต่างด้านทิศใต้หรือทิศเหนือก็จะช่วยกันแดดได้ดีกว่ากันสาดหรือแผงกันแดดแนวตั้ง

กันสาดหรือแผงกันแดดแนวตั้ง เหมาะที่จะใช้กับช่องแสงและหน้าต่างด้านทิศตะวันออก และทิศตะวันตก

กันสาดหรือแผงกันแดดแบบผสมสามารถนำไปใช้ได้กับช่องแสงและหน้าต่างในทุกทิศทาง เพราะรวมเอาการกันแดดของกันสาดสองรูปแบบแรกไว้ด้วยกัน และถ้ายังไม่ลืมเรื่องการเคลื่อนที่ของดวงอาทิตย์ที่มีทั้งเบนอ้อมทิศใต้และเบนอ้อมทิศเหนือแล้ว กันสาดแนวนอน หรือกันสาดแนวตั้งเพียงรูปแบบเดียว

ผ้าใบจักรอกแบบใช้เหล็กค้ำ

เป็นผ้าใบที่ใช้เชือกชักขึ้นลงเพียงแต่สามารถทำให้ยื่นออกมาด้านหน้าคล้ายหลังคาแล้วใช้เหล็กเป็นตัวค้ำไว้เพื่อบังแดด ฝน และเพื่อความสวยงามที่เหมาะสม

บทที่ 2

การบริหารศูนย์การเรียนรู้

1. คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้กลุ่มผ้าใบกันสาดตำบลเวียงห้า

คณะกรรมการ

นายชนะโรง	ตาสาย	ประธาน
นายสวาท	ชุ่มอุป	รองประธาน
นายบุญช่วย	ตาสาย	รองประธาน
นายอานัน	ทองอุทัย	เลขานุการ
นายณรงค์	ตาสาย	เหรัญญิก
นายวัฒนา	ทนานนท์	ผู้ช่วยเลขานุการ
นายสมพร	พนาพัฒน์	ผู้ช่วยเหรัญญิก
นางมาลี	ตาสาย	ผู้ปฏิบัติงานประจำศูนย์

ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

นายสมชาย	เทพวงศ์	สารวัตรกำนันตำบลเวียงห้า
นายสิงห์คำ	นนท์แก้ว	
นายจันทร์	ตาสาย	
นายสุพรรณ	ตาสาย	

2. บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ

- 2.1 ประธานศูนย์ฯ รองประธานศูนย์ฯ พร้อมคณะที่ปรึกษามีหน้าที่อำนวยความสะดวกและให้คำปรึกษาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์
- 2.2 ผู้ประสานงานศูนย์ฯ มีหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำในส่วนที่เกี่ยวข้องกับศูนย์การเรียนรู้ ตลอดจนประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 2.3 เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ฯ มีหน้าที่ในการดูแลศูนย์ฯ จัดกิจกรรม และดำเนินการทุกอย่างเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เข้าชมและหาความรู้จากศูนย์

อุปกรณ์

- จักรอุตสาหกรรม

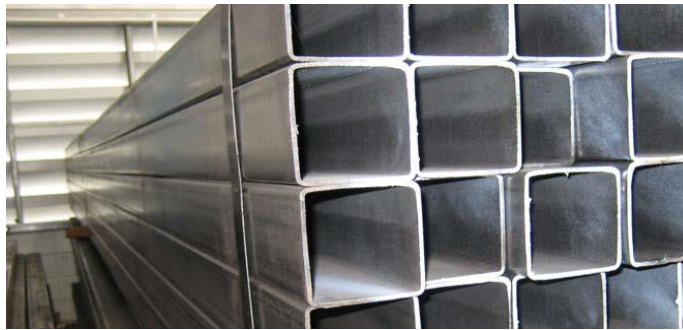
- ผ้าใบ

- เหล็กกลม

- เหล็กกล่อง

- เครื่องตัดเหล็ก

- เชือก

- ลวด

- ปลอกยาง

- กรรไกร

- รอกชัก

- ปากกาเคมีหรือดินสอ

- กีมยี่ห้อพร้อมลูกและแหวนรอง

- สีสำหรับทาเหล็กพร้อมพู่กัน

- ตลับเมตร

ขั้นตอนการทำ

- ตัดผ้าใบตามขนาดที่ต้องการและตัดผ้าใบขนาด 10 ซม.(เพื่อที่จะสอดเหล็กกลมเข้าไป)

- นำผ้าใบที่ตัดมาเย็บต่อกันตามขนาดที่เราต้องการแล้วเย็บขอบข้างทั้งสองข้าง ส่วนบนพับลงมาพอให้เหล็กกล่องสอดเข้าได้ ส่วนด้านล่างวัดขึ้นมาประมาณ 28 ซม. แล้วขีดเพื่อที่จะเย็บผ้าใบอีกชิ้นที่ตัดไว้แล้ว (ขนาด 10 ซม.) เย็บติดกับผ้าใบแผ่นใหญ่เพื่อสอดเหล็กกลมส่วนล่าง แล้วส่วนปลายผ้าใบตัดเป็นคลื่นน้ำเพื่อความสวยงาม

- ตัดเหล็กที่เตรียมไว้ทั้งสองชนิดตามขนาดที่ต้องการและเจาะรู เหล็กกล่องส่วนปลายวัดเข้ามาประมาณ 2 นิ้ว เจาะ 1 รูอีกด้านหนึ่งเจาะ 2 รูแล้วให้ตีพับคมเข้าด้านในทั้งสองด้านและเหล็กกลมเจาะข้างละ 1 รูวัดเข้ามาประมาณ 2 นิ้วเช่นกันจากนั้นนำเหล็กทั้งสองชนิดไปทาสีทิ้งไว้ให้แห้ง

- นำคีมรีเวทพร้อมลูกและแหวนรองยิงเพื่อที่จะยึดผ้าใบกับเหล็กไม่ให้ผ้าใบลื่นไหลไปมา

- นำลวดมัดรอกชักเพื่อนำไปยึดกับเหล็กกล่องด้านบน

- เมื่อเตรียมทุกอย่างพร้อมนำผ้าใบที่ตัดไว้กางออก แล้วนำเหล็กกล่องมาใส่ด้านบน ส่วนเหล็กกลมมาใส่ด้านล่าง มัดรอกติดกับเหล็กกล่องด้านบนทั้งสองข้าง นำเชือกมาร้อยมัดกับเหล็ก

กลมด้านล่างข้างซ้ายแล้วนำเชือกสอดเข้ากับรอกที่มี 1 อันดึงไปสอดกับรอกที่มี 2 อัน แล้ว เชือกระหว่างรอก 2 อันดึงลงมาถึงเหล็กกลมด้านล่าง แล้วดึงเชือกด้านข้างลงมามัดกับเหล็ก กลมด้านล่างข้างขวา แล้วรอม้วนขึ้น-ลง

- พอเรียบร้อยแล้วนำไปจำหน่าย(ขึ้นรถเตรียมเร่ขาย) ลงขายทางอินเทอร์เน็ตหรือใช้ที่บ้านได้ ตามความต้องการที่จะบังแดดบังฝน

นายชนะโรง ตาสาย
ประธานกลุ่ม

นายบุญช่วย ตาสาย
รองประธาน

นายสวาท จุ่มอุป
รองประธาน

นายณรงค์ ตาสาย
เหรียญก

นายอานันท์ ทองอุทัย
เลขานุการ

นายสมพร พนาพัฒน์
ผู้ช่วยเหรียญก

นางมาลี ตาสาย
ผู้ปฏิบัติงานประจำศูนย์

นายวัฒนา ทนานนท์
ผู้ช่วยเลขานุการ

